

İlim dilimiz

Tıbbî terimlerde nisbet ekleri

Nisbet ekleri; nisbi sıfat terimlerinin yapılmasına yarayan ve bütün terimlerde olduğu gibi tıbbî terimlerin kelime birleştirme içinde, pek çok kullanılan son ek (suffix) lerdendir.

Yazan:

Anatomi Profesörü
Dr. Zeki Zeren

Her dilde, hele ilim dilinde nisbet ekine lüzum muhakkaktır; (Tanrı kuvveti Tanrısal kuvvet), (su'î biçim) (su'î biçim), (ilim yükselmesi ile ilim yükselme), (üniversite görüşü ile üniversite görüşü), (mikroskop muayenesi mikroskopik muayene) ve nihayet ihtisas teriminin (vertebra kenarlı vertebral kenar), (sternum parçası sternal parça) ve hatta (tıb terimlerle tıbbî terimler) arasındaki farklar malumdur. Ç'tb terimleri deynince; yalnız tıb ile ilgili bulunan ihtisas terimleri; tıbbî terimler deynince de tıb ile ilgili olmakla beraber aynı zamanda halk ve diğer ihtisas dışında konuşma dilinde biyolojiyle ilgili terimler anlaşılar. (Pelviperton) bir tıb terimi olduğu halde bununla yakını gösteren (kazınar) tıbbî terimlerdenidir.

Buna mukabil konuşma dilimizde bu nisbet ekli, her zaman olmamakla beraber çok defa feda edilebilir; (midevi su'î hazım) yerine (mide bozukluğu) veya (hazımsızlık), (bahri inşaat) yerine (deniz inşaatı), (nısı hastalıkları) yerine (kadın hastalıkları), (adall kuvvet) yerine (adale kuvveti) denilebilir.

Konuşma dilimizdeki kelimelerde yapılması çok defa mümkün olan bu nisbet ekli fedakârlık, ilim dilinde yapılamaz.

İlim dilinde nisbet eklerinin lüzumunu izah ettikten sonra mevcut terimler için üç türlü nisbet eki hatıra gelir:

(1) Arab asıllı kelimeler için kullanılan nisbet eki (İ).

(2) Türkçe kelimeler için (sel, sal, el, al, cın, çin, ilk, V. S.).

(3) Greko - Latin asıllı kelimeler için (ik, al, el, if, os veya oz, ös veya öz, er, ar, in V. S.).

Bu sınıflarda tıbbî terimlerin hakkında yazılmış makalelerde; halk ve ilim dilinde müşterek olarak kullanılan terimlerin olduğu gibi halk dilinde başka karışıklığı olan veya ihtisas terimi olduğu için halk ile ilgili bulunmayan kelimelerin varlığını söylemiştir: (1) Birinci kategoride (göz, kulak, ağız, parmak) gibi kelimeler vardı. (Bunlar her millet için halk ve ilim dilinde bir söyleniş hali ile kullanılmıyordu) ifade eden milletlerarası kelimeler Greko - Latin asıllı terimlerle ifade edilir demiyim; meselî: Ophthalmitis, otitis, stomatitis, panaris gibi.

(2) İkinci kategorideki terimler de Kiye ayrılabılır: (A) bunların bir kısmı asra yakın bir zaman önce (1866 - 1873) tıbbî kitaplarında ve lügatında toplanan ve şark - ıslam kültürü tesiri ile Arab asıllı olan kelimelerden bugüne kalan ve bugün kullanılmayanlar; (B) bu gün ihtisas alanlarında yerlerini milletlerarası kelimelerine terk edeceğinden şüphe etmediğimiz tıbbî terimlerdir. (Fikra, günde, ağız, sayvan, rahim, mehill, gıryan, verid, otuk, havale, nesci mücaviri rahim, munassif, adalei murabbal maine) gibi. Bunların halk ile ve ihtisas dışında biyoloji ile ilgili olanların karışıklıkları vardır: (Omur, bez, akderi, kulak kepçesi, dolyatça, hazne, atadarmar, karadamar, düğüm, leğen). Bu kelimelerin milletler arasında kullanılan ve ilim dilimize girmekte ve girecek olan karışıklıkları da (vertebra, gland, aponevros, avrikula, uterus, vagina, arter, ven, ganglion, pelvis, parametrium, mediyastin, romboid alı) dir.

(B) diğer kısmı ise ya arabca kelimeleri hem hem unutulduğundan veya kullanılmadığından dolayı veyahud da eskidenberi milletlerarası kullanılmıyordu ilim dilimize giren kelimelerdir. (Mikroskop, sepal, paramepat, periton, plevra, lenfa, penis, valvül, a-vort, mesarika, timpan) gibi.

Doğru değil mi?

Kazancı olmaları vergi tarhedilmemelidir!

Bazı maliye tahakkuk gubelerinin mevcut kanunları yanlış tefsir ettiklerine şahid oluyoruz. Gündelik, haftalık, aylık şeklinde muayyen bir kazanca sahip olmaları da vergiye tabi tutmak istiyorlar. Arasra bu hususa dair bazı mektuplar alıyoruz. Son defa bize vaki olan bir müracaat nazarın Yalova Cumhuriyet meydanında 14 numarada berberlik eden İsmail Güner, bundan üç ay evvel yamına on dört yavda Hüseyin Aşan isiminde Rumanyalı bir göçmen çocuğunu girak olarak alıyor. Hüseyin orada sakal tıraş etmesini saç kesmesini öğrenen, müstahabın ve dükkân sahibinin bazı ayak hizmetlerini gördükten sonra mukabil de - eğer verilirse - üç beş kuruş bahşiyor.

Üç ay sonra dükkâna Hüseyin Aşan namına 22 lira 8 kuruşluk bir vergi ihbarnamesi geliyor. O para veriliyor veyahud verilmiyor, mesele orada değildir. Fakat çocuğu çıkarmak mecburiyeti hasıl oluyor.

Bu vaziyet sade Yalovada vukua gelmiyor de memleketin muhtelif köşesinde ve muhtelif il şahalarında meydana gelecek ve muayyen kazancı olmayan insanlardan vergi tahsil edilmeye kalkılacak olursa herkes Türk yavrularını san'at öğrenmek için yavna almakta ginecek ve yurdunda kendilerine pek muhtas olduğunu san'atkarların yetiştirilmesi düşünecektir, diyoruz.

Doğru değil mi?

Şehir haberleri

Halis buğdaydan yapılan ekmek

İstanbul tarafındaki fırınlar dün yeni tip ekmek çıkardılar

İstanbul cihetindeki fırınlar dün yalnız buğday unundan ekmek imal etmişlerdir. Beyoğlu cihetindeki fırınlara un tevziatı dün akşam yapılmış olduğundan bu semtlerdeki fırınlar yeni eşiği ekmek bugünden itibaren çıkaracaklardır.

Fırınların sıkı bir murakabeye tabi tutulması için altı kişilik bir kontrol heyeti teşkil edilerek faaliyet geçirmektedir.

Bu heyet iki gündür muntazaman fırınları kontrola başlamış olup ilk olarak Anadoluhisarında Bilâl, Büyükdada da Yanınin fırınlarında kendilerine mahsus undan beşer çuval keserek o muntakadaki diğer fırınları verdikleri anlaşılmıştır. Bunların yolsuzlukları bir daha tekrerr ederse fırınları kapatılacaktır.

Sütlü ve sütsüz sandviç satışı hem iştirak, hem de koruma kararnamesine muhalif olduğundan bunların imaline müsaade edilmemesi lüzumu al-kadrlara bildirilmiştir.

Hava postası dün geldi

Evvelki gün Ankara ile Eskişehir arasındaki hava muhalefetinden dolayı Ankara tayyare postası hareket ettirilmemiştir. Fakat dün öğleden sonra Ankara'dan hareket eden tayyare, 7 yolcu ile vakti muayyeninde Yeşilözüne inmiştir. Devlet Hava Yollarının tayyare postalarına çok rağbet vardır. Bugün hareket edecek olan tayyare postasının yolcuları on kişi olmak üzere dün sabahın dolmuştur.

Kahve satışı

Kahvenin şehrin her tarafında serbestçe tevziye karar verildiği ya - mistik. Yakında bütün kahve satıcıları ihtiyacalarını önilecek miktarda kahve dağıtılacaktır.

Bu kahvelerin kavruşumu ve keşilmesi olarak satışa arz edilmeleri mecburdur. Arzu edenlere kavruşum olmak partile çekirdek kahve de verilebilecektir. Çiy kahve hiç bir yerde satılmayacaktır.

Fiş hırsızı

Zaven adında bir sabıkalı evvelki gece, Divanyolunda benzinci Salim dükkânından bir fiş çalmış, kaçarken yakalanmıştır. Zaven, dün Sultanahmed üçüncü sulh ceza mahkemesinde dikeyk edilmesi ve buna tarafat olunması doğru bir harekettir.

Bir çok vesilelerle müdafaa ve izah ettirmiş âciz kanatımızda bu milletler arasında mevcut müşterek ilim dili ahenğine uymak için Greko - Latin asıllı terimlerin nisbet ekilerinde ve kelime teşkil esaslarında; işte; istisnalar kabul etmek ilim dilimiz için aykırı fikir faydalı bir hareket olur. (Sem-pati, mikroskop, aponevros, arter); tıbbî dilimize mal olmuş kelimelerdir. Bunları (ham madde) gibi alalım ve kendileriyle nisbetleştirelim (sempatik, mikroskopik, aponevrotik, arteryel) yerine (sempatise, mikroskopsal, aponevrosal, arterel) yapalım, demek; ilk tecrübelerimiz istinaden diyebileceğimiz ki, teorik olarak güzel bir gramer kalidesi teklif etmekten başka dil alanında pratik kıymeti olamayacaktır.

Sayın Maarif Vekilimizin terim işlemleri ilk - orta, liserle Üniversite fakülteleri arasında bir ahenk tesisi hakkındaki bizzat bahidi olduğumuz minnetle değer hassasiyeti ile meydana gelen ve hafızalardan birayın Rektörün başkanlığında toplanan ve çalışan terim koordinasyon heyetine şimdiye kadar mualakta kalmış olan terim işlerinde bir anlaşmaya varılmak üzere olduğunu görmekte memnun oluyoruz.

Bu suretle daha fazla misaller getirmeye sığın müsaad edelim, fakat bunlar gibi ilim dilimize (termo - dinamik, elektro - mekanik bahsi, adiposo - genital sendrom, plurliglandular tedavi tarzı, pelvi - rektal mesafe, basal metabolizma, uro - genital sistem, kosto - mediyastinal sinüs) diyebilececek ve yazılabilecek. Böylece Greko - Latin asıllı terimler, anlattığımız nisbi sıfat ekileri ve onun okunuşu ve yazılışla Türk karakterini alarak Türkçeyecek ve halle milletlerarası terimlerine benzemizi buluncadından talebeler de, hocalar da garb kitaplarından herhangi birini okurken Türk terimlerle onlar arasında bir yakınlık göreceklər ve eskisi gibi onları yadırgamayacaklardır.

Vapur biletleri bir hafta evvelden satılıyor

Denizyolları idaresi muhtelif hatlarda vapurların azaltılması dolayısıyla halkın bilet almak için fazla tahaccüdü karşısında bazı tedbirler almak mecburiyetinde kalmıştır. Denizyolları vapurlarında yerler umumiyette bir hafta evvelden kapandığından halkın bir hafta evvelden biletlerini alması tavsiye olunmaktadır.

Mevlid

Muhterem eşim ve babamız Mehmed Vodenin Âlemi ebediyette intikalinin kırkinci gününe tesadüf eden a-gustosun 9 uncu cumartesi günü öğle namazını müteakib Fatih camii perfinden ruhuna itidat etmek üzere Mevlidi Şerif kıraat olunacağından bilmlele akraba ve ehbihasında ve arzu edenlerin tesfirleri rica olunur.

Merhumun eşi Mehliha Vodine, oğlu Zulfikr Vodine, kızları: Nurettin Kaban, Perihan Sarıat

GÜNÜN MEVZUU
Almanlar Kızılordu'yu nasıl görüyorlardı?

936 da bizzat Hitler, Kızılordu tayyareciliğini, dünyanın en kuvvetli hava ordusu, diye tavsif etmişti

Yazan:

Abidin Daver

Cumhuriyetin 10/7/1941 tarihli sayısında, Almanların harben evvel Kızılordu hakkında ne düşündüklerini hulâsaten okuyucularımıza arz etmiştik. Bugün de Alman askeri muharrirlerinin, çetin bir mücadeleyle tutuştukları ordu hakkındaki eskiden besledikleri kanaatlerin son kısmını hulâsa edeceğiz.

Kızılorduyu teşkil eden unsurlar arasında ırk ve millî birlik bakımından tam bir vahdet olmadığını kaydeden Alman muharrirleri, buna mukabil, mevazaf ordunun Sovyetler Birliği seferine haklı bir itimad ve emniyet telkin ettiğini, çünkü bu ordunun yüzde 50 nispetinde işçilerden mürekkep olduğunu, hava birliklerinde ve zirhlî kâf-larda bu nispetin yüzde 84 e çıktığını söylüyorlar. Fakat, harb zamanında ordunun en büyük kütlesi köylülerden mürekkep olacaktır. Sovyet Rusya'da köylüler arasında komünist olanlar yüzde 4 tür. 1936 senesine aid olan bu Alman mütalealarına göre köylülerin büyük kısmı toprak meselelerinden dolayı gayrimemnundur. Fakat, şimdî Kızılorda canla başla dövüşüne nazaran, Alman askeri muharrirlerinin bu fikirlerinde aldandıkları anlaşılıyor. Bir Alman muharriri de, halk küteleri arasında millî duyguyu inkısaft ettirmek için, Sovyet ricalı tarafından büyük gayret sarfedildiğini yazmaktadır.

Piyade: Almanlara göre, Sovyet piyadesi iyi teçhiz ve teslim edilmektedir; piyadeye çok makinelitüfek ve refakat topçusu verilerek ateş kudreti artırılmıştır. Fihalkıta bu Alman mütalealarının kıymeti, son zamanlarda daha artmıştır. Çünkü bir Sovyet piyade alayı şöyle teşekkül etmiştir: Bir topçu refakatı grubu, bir istihkâm bölüğü, bir kimya takımı, bir keşif grubu, bir nakliye bölüğü, sihiye ve veteriner servisi, alay kulübü, erlerden yetişen altı subaylar için bir mektep. Her tabur, bir muhabere takımı, üç tüfekli bölüğünden, bir makinelitüfek ve refakat silâhları takımından mürekkeptir. Makinelitüfek bölüğünde üç takım, her takımda üç ağır makinelitüfek vardır. Bir kaç senedenberi refakat silâhları hissedilirderece artırılmıştır. Bu artış bilhassa, tank defil silâhlarında vaki olmuştur. 1938 de tabur başına 12 tank defil topu ve 4 bomba topu verilmiştir. Bir piyade alayının haziri mevcudu takriben 890 erdir. A-teş kudreti ise 81 hafif makinelitüfek, 81 havan, 36 ağır makinelitüfek, 76 milimetrelük 6 topdur.

Süvari:

Süvari çok kuvvetlidir, büyük birlikler halinde toplanmıştır. Alı ve motörli topçu ve zirhlî otomobillerle takviye edilmiştir. Hazerde mevcut 30 süvari tûmeninden 7 süvari kolordusu teşkil edilmiştir. Her süvari tûmeninde 4 süvari alayı, 1 topçu alayı, 1 zirhlî arabalar grubu, 1 tayyare bölüğü, 1 muhabere grubu, 1 istihkâm bölüğü, 1 gaz bölüğü, sihiye ve baytar servisi vardır. Bir süvari alayı 480 kişiden mürekkeptir. A-teş kudreti: 40 hafif 20 ağır makinelitüfek, 40 zirhlî araba, 4 tane 76 milimetrelük 24 hava defil makinelitüfeği. Süvariye de tank defil silâhları verilmiştir.

Mehur Mareşal Budıyennî 1937 de yazdığı bir makede Kızılordu süvarisinin yeni bir tarzda teşekkülü fikrini ileri sürmüştür. Mareşala göre bir süvari tûmeni şöyle teşekkül edecektir: 12 bölük, 3 bindirilmiş piyade taburu, 50 - 70 keşif ve muhabere zirhlî arabası, 36 - 40 top, (havanlar tercih edilmelidir) hava defil ve tank defil bataryaları, 10 irtibat ve keşif tayyaresi, bu tayyareler, ileride, avcı ve bomba tayyareleriyle takviye edilmelidir. Süvarinin silâhı bir otomatik tüfek ve bir tabanca olmalıdır. Süvari kolordularına da ayrıca motörli topçular, hücum tayyareleri, ağır topçu vesaire yardımcı sınıflardan lüzumu kadar verilmelidir. Şimdi bu fikirler tatbik edilmiş olsa gerek.

Motörli ve makinelî birlikler: Motörli ve makinelî birlikler, Almanlara göre, pek çok artırılmıştır. Mareşal Vorosilov, Kızılordunun dünyının en çok motörli ve makinelî birliklere malik ordusu olacağını söylemiştir. Ordu tanklarının daha 1936 da 10.000 e çıkarılması kararlaştırılmıştır.

Topçu, kısmen motörli olmak üzere 4500 topa maliktir. Fakat Almanlara göre 1936 da ağır topçu ihtiyacı kâfi değildir.

Kızılorduda 15 şimendifer alayı vardır. Hava ordusu: 1936 da tayyare sayısı Alman askeri matbuatına göre, 4300 - 5000 tahmin edilmekte idi. Bunların 1000 tanesi bomba, 150 tane ise çok ağır bomba tayyaresidir. Bizzat Hitler, Rayıştag meclisinde, Kızılordu tayyareciliğini dünyanın en kuvvetli hava ordusu diye tavsif etmiştir. Rus pilotlarını o tarihte 6000 kadar tahmin eden Alman askeri muharrirleri, bunların pek yakında pek azım miktarda artırılacağını da yazmışlardı ki bu neşriyat tahakkuk etmiştir.

Almanların nazarında, Sovyet tayyareleri tecrübeli, cesur, mütehammil, çok imanî ve ateşkirdir. Almanlar, bunların elde ettikleri muvaffakiyetleri, ve kırıldıkları rökörleri takdir etmektedirler, yalnız teknik kadroların daha tekâmüle muhtaç olduğu ve mütehasis personelin biraz üstünkörü yetiştirildiği fikrinde idirler.

Paraşütçüler:

1936 da Almanlar, havadan paraşütlerle asker ve makinelitüfek indirmesini şöyle tavsif etmişlerdir: "Paraşütçü taburlar indirmek meselesine gelince, bu, fennin her türlü terakilleri karşısında Rusların göstermek istiyadında bulundukları çocukça heyecanın tezahürlerinden başka bir şey değildir. Garibird ki Almanlar, paraşütçü kit'aları kullanmakta sonradan Rusları geçmişler ve hatta Girdi bunlarla za'fetmişlerdir. Demek ki bidayette, beğenme-

Tramvayla araba arasında kaldı

Vatman Beytullahın idaresindeki Topkapı - Sirkeci tramvayı, Çapada Ibrahim zade mensucat fabrikasının önünden geçerken, onun yüküklü arabası tramvayın sol tarafını takib eden Aziz, manevra yapmadığından birden bire tramvaya arabaının arasında kalmıştır. Aziz, hareket halinde bulunan arabaların arasında sıkıştığından muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmıştır. Yaralı tedavi altına alınmıştır.

İhtikâr davaları

İhtikâr suçundan tevkif edilen Bakır müessesesi müdürü Salomonla kundura dalresi efki Dimitri, duruşmalarına devam etmek üzere dün ikinci aslye ceza mahkemesine getirilmiştir. Ehlî vukuf raporu ile Fiat Murakabe komisyonu yazılan tezekere cevap gelmediğinden duruşmaları başka güne talik edilmiştir.

Bundan başka, Sabri Safa hanında manüfaktüracı Moris Şayo ile tezgahları Yako, Kayserli Mehmed ve Hacı Mehmed adında iki tüccara ellerinde 1774 top eşya bulunduğunda halde satmadıklarıdan dolayı Murakabe komisyonunca cürmü meşhud yapılmış, her ikisi de tevkif edilerek Adliyye teslim edilmişlerdir. Ehlî vukuf raporu ile Fiat Murakabe komisyonu yazılan tezekere cevap gelmediğinden duruşmaları başka güne talik edilmiştir.

Bundan başka, Sabri Safa hanında manüfaktüracı Moris Şayo ile tezgahları Yako, Kayserli Mehmed ve Hacı Mehmed adında iki tüccara ellerinde 1774 top eşya bulunduğunda halde satmadıklarıdan dolayı Murakabe komisyonunca cürmü meşhud yapılmış, her ikisi de tevkif edilerek Adliyye teslim edilmişlerdir. Ehlî vukuf raporu ile Fiat Murakabe komisyonu yazılan tezekere cevap gelmediğinden duruşmaları başka güne talik edilmiştir.

Belki Kadri haklıydı. Lâkin ben bu teklifi kabul edemedim, diğer parandemden ayrılmazdım. Ah.. Ah.. Doğrusunu istersen, hâkim bey, insan, çocuğu oluncu kocasının ayrılmamalı.. Çünkü beraber almazsan annessiz kalır.. Birlikte getirirsen zavallıya tacizkâr mahîlûk nazirle bakılıyor.. Ama, bu hakikat de eski hayat bozulup, yenisi kurulduktan sonra anlaşılıyor..

Allahım, ne yapacağımı, nasıl hareket edeceğimi bir türlü kestiremiyordum. Tekrar kocamın yanına dönüp gideceğimi. Mahkemeye müracaat etmiş, aleyhime boşanma davası açmıştım. Hoc, açmamış da olsa bakalım, kabul eder miydi? Kadriyi terkediş Tefvikle tek başıma yaşayamazdım. Zira, dışarıda kalıyınca, bir iş yapmaya alışıym bir kadın değildim..

du. Onun için Tefvîği bohağı gibi yanımdan ayırmıyordum. Bir gün Kadri vakitsiz ve çok telaşlı eve uğradı: — Arkadaşlardan biri Ankaraya geldi, dedi, Tefvîgi de verelim, labasana götürsün, artık onun nazını çekemiyeceğim..

— Kadri bana yalan söylememişti. Ertesi sabahın itibaren çalışmaya başladım. İstanbul Maltepesindeki tuğla fabrikalarından birinde amelîlik ediyordum, yüz yirmi beş kuruş gündelik alıyordum. Fena para değil.. Edirnekapıda üç lira bir od tuttuk. Pekâlâ hoş vakit geçiriyorduk. Gelgelelim, aksarıcı hafif tertib kavgalar çıkıyordu. Tefvik o zamana kadar alıştığı için koyuna girmeyince bir türlü uyumak istemiyordu. Kadri de buna fena halde şînirle niyordu. Hatta bir gece:

— Ulan şimdî seni tepelerim! diye üzerine atıldı. Nihayet korktuğum başıma geldi. Kadri Tefvîgi dövmeye elini alıştırdı. Sağa baktın, çat.. Sola baktın, patl.. Hele ben olmadığım zamanlar biçarenin pestilini çıkartıyordum..

Haydarpaşada bir araba parçalandı, 3 kişi yaralandı

Sara adında bir kadın, on yaşıda oğlu Avram ve 24 yaşında kızı Margarit'le Kadıköyüne gitmek üzere Ni-yazinin tek atlı arabası ile Haydarpaşa geçid yerinden geçerken manevra yapan margaşis vagonları arabaya çarparak parçalanmıştır. Ni-yazi arabayı yedekte götürdüğünden kaçarak kurtulmuşsa da Saranın sağ ayağının altı parçalanmış, Margarit muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Hâdisede en çok müteessir olan Avramın sol kolu iki yerinden kırılmış ve aldığı yaralar da tehlikeli olduğundan hayatı tehlikede bulunmaktadı. Yaralıları Haydarpaşa hastanesine kaldırılmışlardır. Üsküdar Müddeciumu'luğu tahkikat yapmaktadır.

Geçen sene Londraya giden heyet geldi

Yeni banknotların basılması için geçen sene Londraya gittiği olan Merkez Bankası heyeti İngiltereden memleketimize gelmiştir.

Üç kişiden mürekkep olan heyet, İngiltere'den bir şehirden hareketle tayyare ile Lizbona gelmiş ve oradan İspanya üzerinden İsviçreye geçmiştir. Heyet usunca bir müddet İsviçrede kalmak mecburiyetinde kalmış ve sonra Almanyaya girecek Rumanya - Bulgaristan yoluyla İstanbula gelmiştir. Heyet, bu seyahatı iki aydan fazla bir müddette yapmıştır.

Hediye iclâl

Kadri, oğlanı babasına göndermek teklifi kabul edemediği gündünberi ilki büsbütün azalmıştı. Her girip çıkışta, kalkıp oturuşta, sebebi sebepsiz Tefvige mutlakla, bir tokat, bir tekme indirdi, hain hain bakarak homurdanıyordu:

— Seni bir gün geberteceğim ama, bakalım ne vakit? — Buna hangi ana yüreği dayanır?.. Lâkin, gene bağırma taş basıp sabrediyordum.

Bir akşam, Kadri epeyce geç ve sarhoş geldi. Tefvik tombul kollarını açmış, beyaz saçlarını uzatmış, sütlü rüyalarla daldığı yüzündeki gülümsemelerden belli, sakın ve müstehzir uyuyordu.

Kadri yıkılı yıkılı içeriyi girdi. Arkacibinden sımsiyah ve korkunc bir tabanca çıkararak:

— Bak, dedi, bunu Tefvik için aldım. Eğer gene damarına basmakta, ziddime gitmekte devam ederse beynine sıkıp kocamı cehenneme yollayacağım!

Silâhtan çok korkarım, hâkim bey, onun için evvelâ geriledim ve kaçmak istedim.. Fakat durup dururken şu ma-

HEM NALINA MIHINA

Bir zayıat listesi

Stefani Ajansının bildirdiğine göre, İngiliz hava ordusu temmuz ayında 579 tayyare kaybetmiştir. Bunlardan 573 ü Afrika'da ve Akdenizde düşürülmüştür; İngiliz donanmasının zayıatı ise, şunlardır: 1 kruvazör, 6 muhrib, 3 denizaltı, 4 yardımcı harb gemisi batmış; 5 kruvazöre torpil isabet etmiş; 1 tayyare gemisi, 2 ağır kruvazör, 2 kruvazör ve 5 muhib bombalanmıştır. İngilizlerin temmuzdaki ticaret gemisi zayıatı ise 459,488 ton imiş, ayrıca 35.000 tonluk dışın ticaret vapuru da hasara uğramış.

İngilizlerin zayıatı hakkında İtalyanlar tarafından verilen bu rakamlarda, düşman zayıatını çoğaltıp kendi zayıatını az göstermek prensibinin berrutad hakim olduğuna şüphe yoktur. Bu etveldeki propaganda payını nekadard olduğunun tayin edemiyoruz; fakat havli mubalâga edildiğini istidlâl etmek mümkündür. Çünkü temmuz ayında, Afrika ve Akdeniz cepheğinde mühim muharebeler olmamıştır; mühim muharebe olmamaya mühim zayıat olamaz. Geçenlerde bir İtalyan resmî harb tebliği, Gondar muntakasında, mahsur bir halde bulunan mahdud İtalyan kuvvetlerinin kahramanca müdafaaalardan bahsederken bu kuvvetleri bombalamaya teşebbüs eden bir İngiliz tayyaresinin topçu ateşle kaçırıldığını da chemmiyetle kaydetmiştir. Kıymetli anıran bir harb içinde, bir tayyarenin düşürülmesi değil de, kaçırılması olmasın resmî tebliğlerde yer verilmesi de gösiyerici ki Afrika'da mühim hareketler olmamaktadır.

İngiliz donanmasının Akdenizdeki zayıatını gösteren rakamlara gelince, eğer bu donanmaya, bir ayda bu kadar zayıat verildiydesey, İtalyan donanması, neden Akdenizde hem de bir hakimiyet tesis etmiyor, sualine cevap vermek lüzum gelir. Halbuki daha geçenlerde, büyük bir gemi kafilisi, Cebelitarıkian İskenderiye'ye kadar gelerek asker, harb malzemesi ve gıda maddeleri getirmişti. Demek ki Akdenizde İngilizler hakimdir. Bir İtalyan hafif kruvazörüne iki torpil isabet ettirilerek ağırlı ihlimal batırılmış olduğu İngilizler tarafından iddia edildiği bir zamanda, Stefani Ajansının bu bîhâsiyet meşkûk gerçek yalnız İngiliz zayıatı hakkında büyük bir liste neşretmesi manalı değil midir?

İngilizlerin temmuzda 459 bin tonluk ticaret gemisi zayı ettiliklerini söylemek de, «Atlantik meydan muharebesi» denilen ticaret gemileri harbine pek az işgırah etmekle olan İtalyanlara düymün birer iddiadır. Çünkü İtalyanlar böyle bir liste tanzim edebilecek mevkiye de-gildirler. Bu zayıat listesini mantıkan Almanların vermesi leab ederd; Almanlar ise henüz böyle bir tebliğ neşretmemişlerdir.

Yalnız bir nokta var ki İngiliz Amir-bahriye, düşmanla malûmat vermemek için artık harıfandan sonraki ayların zayıat listelerini neşretmemektedirler bildirirler. Batırıldıkları Alman denizaltı gemileri hakkında aynı sebeble malûmat vermemek istinâk eden İngilizlerin bu yeni ketumiyeti, onları, hasımlarının mubalâğalı rakamlarını red ve teklif etmek imkânından mahrum bırakmaktadır ki bu da, propaganda harbinde, kendilerinin lehine olmayan bir hava yaratacaktır.

Hastanede öldü

Bir kaç gün evvel Beyoğluda dostu tarafından vurulan Fatma Jale, Beyoğlu hastanesinde ölmüştür.

Beygir tekmesi

Beşiktaşta Valideceğmesinde oturan Mustafanın arabacısı Mehmed Ali Sağlam, dün araba beygirinin göğüsüne vurduğu şiddetli bir tekme ile ağır surette yaralanmış, Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraihi	Türkiye için	Haric için
Senelek	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750	1450
Üç aylık	400	800
Bir aylık	150	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar nesredilmiş edilmemiş lade edilmeyen ve zıvandan mes'uliyet kabul olunmaz.

sum çocuğu öldürmege kalkarsa... diye düşündüm, ne olursa olsun... Ben, onun yoluna feda olayım... Hemen koştum, bîleğine yaptım:

— Birak bakayım onu, dedim, sarhoşluğa elinden bir kaza çıkacak..

Biraz düşünmek istedim. Muvaffak olamadım. Hâlisiz ve bitik vaziyette idi. Revolver parmaklarının arasından kaydı. İki üç dakika sonra azzıymış. Kalm kaba horluyor, yarı açık ağzından salıyalar sıziyordu.

Eğilip tabancayı aldım. Bir bacağım yerde, ötekini göğsünün üstüne vur kuvvetimle bastırdım, silâhın namlusunu sakagına dayadım, tetiği çektim.. Ötesini bilmiyordum..

Suçlu, sözünü bitirince bağını ellerinin içine alıp yüzünü kapadı. Gözünün önünde bütün heybeti ve korkunçluğ ile canlanan o sahneyi görmekte devam etmek istemiyordum. Hâlimin gür sesi, taş kaplı ve kuruşun ağırlığı ile odayı kablamaş olan vahşi sükûtu yırttı:

— Sonra ne yaptın? Hakikaten bilmiyor musun?

Suçlu, ellerini yüzünden indirgi. Gözlerinin yukarıya kaldırıp hafızasını tamgıladı:

— Evet hâkim bey, batırıyorum, dedim, küçüğün üstüne eğildim, pembe yagnını öptüm. Sonra bayıldım..

Hâdiye İCLÂL